

Handläggare
Louise Sunnefors
Telefon: 08-50825071
Marie Haesert
Telefon: 08 50825086**Till**
Socialnämnden
2024-01-23

Remiss av Motion om att säkerställa skolgången för barn på skyddade boenden

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2023/936

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motion om att säkerställa skolgången för barn på skyddat boende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en motion från Andrea Hedin, Moderaterna. I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar om;

- att barn på skyddat boende garanteras tid med Lärteamet om ordinarie skolgång inte kan särställas,
- att beslut kring placeringstid på skyddat boende också bejakar barnperspektivet,
- att barn som befinner sig på skyddat boende har tillgång till läromedel

samt

- att Stockholm stad fortsätter ansöka om att erhålla tillstånd för att bedriva fjärrundervisning tills tillståndet är beviljat.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på motionen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en motion från Moderaterna med fyra förslag om att säkerställa barns skolgång på skyddat boende. Motionen är skriven av Andréa Hedin (M).

Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen.

Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 1 februari 2024.

Ärendet

Motionären skriver att samhället måste ta ansvar och stötta våldsutsatta personer och deras barn. Vidare skriver motionären att det krävs ett aktivt arbete för att säkerställa att barn som tvingas flytta till ett skyddat boende inte får ett avbrott i sin skolgång.

Motionären menar att en utmaning i att säkerställa skolgången för barn som befinner sig på skyddat boende är längden på placeringstiden. Motionären påvisar att Stockholms stad behöver göra mer för att säkerställa att barn som tvingas flytta till ett skyddade boende slipper få längre avbrott i sin skolgång. I första hand menar motionären att det är viktigt att det skyndsamt bereds en plats på närliggande skola men om det inte är möjligt ur ett säkerhetsperspektiv bör undervisningstiden med Lärteamet¹ utökas.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige att besluta:

- Att barn på skyddade boenden garanteras tid med Lärteamet om ordinarie skolgång inte kan säkerställas.
- Att beslut kring placeringstid på skyddat boende också bejakar barnperspektivet.
- Att barn som befinner sig på skyddat boende har tillgång till läromedel.
- Att Stockholm stad fortsätter att ansöka om att erhålla tillstånd för att bedriva fjärrundervisning tills tillståndet är beviljat.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor i samråd med utbildningsförvaltningen. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 17 januari 2023. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 18 januari 2023.

Jämställdhetsanalys

Enligt *Stockholms stads program för ett jämställt Stockholm 2018-2022* är ett fokusområde att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, bland annat genom att stadens verksamheter ska vara fria från negativa maskulinitetsnormer som bidrar till att våld uppstår. Rätten till förskola och skolgång för barn i skyddat boende och stödinsatser vid placering av barn och vuxna på skyddade boenden, ska vara likadant oberoende kön.

Att arbeta mot våld är en viktig del i att skapa ett socialt hållbart och jämställt Stockholm. Detta är tydligt i *Stockholms stads*

¹ En av Stockholms stads kommunala grundskolor har i uppdrag att ansvara för samordning och genomförande av undervisning för elever på skyddade boenden som är belägna inom Stockholm. För uppdraget finns särskilt anställd personal.

program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025.

Barnrättsperspektiv

Barn och unga i skyddat boende har samma rätt till skolgång som alla barn och unga. Socialnämnden och stadsdelsnämnderna samverkar med utbildningsförvaltningen med uppdrag och arbetssätt för att säkerställa och följa upp de barn och unga som är på skyddat boende samt för att minimera avbrott i skolgång som det kan innebära för de medföljande barnen till en våldsutsatt förälder. Målet är att säkerställa att barnen får den undervisning de har rätt till samtidigt som hänsyn behöver tas till skyddsnivån för det individuella barnet.

En fungerande skolgång är en av de allra viktigaste skyddsfaktorerna i ett barns liv. För barn med problematiska hemförhållanden kan skolgången vara helt avgörande för barnets fortsatta liv och möjligheter. En fungerande skolgång säkerställer inte bara barnets rätt till utbildning, utan förbättrar även förutsättningarna för att barnets rättigheter i en vidare mening ska tillgodoses. Detta förstärks av FN:s konvention om barnets rättigheter, i synnerhet artikel 3, vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa, artikel 28, barn har rätt till utbildning samt artikel 19, varje barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, övergrepp, vanvård eller utnyttjande. Målet är att säkerställa att barnen får den undervisning de har rätt till samtidigt som hänsyn behöver tas till skyddsnivån för det individuella barnet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer med motionären att det krävs ett aktivt arbete för att säkerställa att barn som tvingas flytta till ett skyddat boende inte får ett avbrott i sin skolgång.

Sedan 2018 har barns skolgång på skyddat boende följts upp av socialförvaltningen i en årlig enkät. Den ska mäta de antal barn och unga som har fått någon form av undervisning senast en vecka efter placering på skyddat boende samt de barn som inte fått det. Resultatet redovisas årligen i Stockholm stads socialtjänstrapport. År 2022 gick 40 procent av barnen kvar på samma förskola eller skola efter placering på skyddat boende, mellan 10-15 procent av barnen bytte förskola skola, 30 procent fick undervisning av lärare anställda på det skyddade boende och mellan 10-15 procent fick undervisning av Lärteamet. Antal timmar som Lärteamet kan erbjuda undervisning är en fråga för utbildningsnämnden, inte socialförvaltningen.

Barn som har upplevt våld och kommer till skyddat boende har ofta utsatts för skrämmande och påfrestande upplevelser som kan ha skapat psykiska och fysiska reaktioner, exempelvis ett trauma. I det skyddade boendet är barnet fredat från fortsatta upplevelser av våld, men när barnets liv har präglats av våld och otrygghet kan barnet ha svårt att tryggt vila i den nya situationen. Under år 2022 befann sig 318 medföljande barn folkbokförda i Stockholm stad någon gång på skyddat boende.²

Det bästa för barnet är som regel att gå kvar i sin ordinarie skola eller förskola. När det inte är möjligt är ofta det näst bästa alternativet att barnet börjar i en ny skola eller förskola i närheten av boendet. I dessa fall är det viktigt att skolorna har kunskap och beredskap för att kunna ta emot och möta barn som upplevt våld och som levt eller lever gömda. Om det utifrån skyddsbehovet inte är möjligt för barnet att lämna det skyddade boendet för att gå i skolan, måste skolsituationen lösas på annat sätt i väntan på annan skolplacering.

Ibland kan det ta längre tid än önskvärt innan någon form av undervisning kommer igång för barnet. Skälen kan variera. I några enstaka fall kan det bero på att barnets akuta mående omöjliggör undervisning. I andra fall är vistelsen på det skyddade boendet så kort att ingen skolgång hinner påbörjas. Det kan också handla om att föräldern själv är för traumatiserad för att klara av att ordna med barnets skolgång och att föräldern inte får rätt stöd i detta eller att det skyddade boendet inte har rutiner för att tillgodose barnets rätt till skolgång. Socialförvaltningen utredde frågan under 2020 och det arbetet resulterade i en rapport ”*Skolgång för barn i skyddat boende och stödinsatser vid placering av barn och vuxna på skyddade boenden, samt stöd till barn, unga och vuxna efter avslutad placering*”.

Det är barnets vårdnadshavare som ansvarar för att barnet kommer till skolan. I en krissituation kan en vårdnadshavare behöva socialtjänstens stöd i att kommunicera med skolan. För att säkerställa barnets rätt till skolgång är det viktigt att skola och socialtjänst krokar arm och har en dialog kring barnets skolgång. När barnets skolgång har lösts behöver vårdnadshavaren fortsatt stöd från boendet med att upprätthålla rutinerna kring skolgången. Arbetet med barn som upplevt våld involverar ofta handläggare inom både barn- och vuxenhandläggning och för att säkerställa barnets skolgång krävs också ett välfungerade internt samarbete och en tydlig ansvarsfördelning.

Utifrån vikten av samarbete tog socialförvaltningen i december 2022 fram en vägledning³ till stadens socialsekreterare för att säkerställa skolgång för barn i skyddat boende. Vägledningen beskriver socialtjänstens ansvar och praktisk handläggning för att säkerställa barns skolgång i skyddat boende. Denna vägledning har spridits till stadens socialtjänst inom individ och familjeomsorgen. Vägledningen är också kopplad till en indikator i programmet mot våld i nära relationer för stadsdelsnämnderna; ”Andel nämnder som har en aktuell skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för hur handläggare ska säkra skolgången för barn i skyddat boende.”⁴

Förvaltningen håller med om att beslut kring placeringstid på skyddat boende också ska bejaka barnperspektivet. Utifrån detta anser förvaltningen att det ska bli intressant att följa Socialdepartementets proposition (2023/24:31) ”*Stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende*” där frågan om att stärka barns skolgång i skyddat boende tas upp. Propositionen föreslår en ändring i skollagen, vilket innebär att en elev som med anledning av placering i ett skyddat boende flyttar från kommunen ska ha rätt att tas emot till utbildning i förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola i vistelsekommunen. Eleven ska även ha rätt att fullfölja en påbörjad utbildning i hemkommunen när eleven efter placeringen i skyddat boende återvänder till hemkommunen. Elever som på grund av vistelse i skyddat boende går i en annan kommuns förskoleklass, grundskola, anpassade grundskola eller anpassade gymnasieskola ska ha rätt till skolskjuts under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Det ska av skollagen framgå att bestämmelserna om en hemkommuns ersättning till en annan kommun som tar emot en elev (interkommunal ersättning) ska gälla även när en kommun tar emot en elev som vistas i ett skyddat boende i förskoleklass. Förslaget innefattar även att när ett barn har beviljats skyddat boende enligt den nya lagen ska den vårdnadshavare som barnet placeras tillsammans med ensam få bestämma om val eller byte av skolenhet eller förskoleenhet med anledning av placeringen. Förslaget innefattar även att de skyddade boendena i Sverige ska bli tillståndspliktiga.

Den nya lagen som föreslås träda i kraft den 1 april 2024 kommer stärka rätten till skolgång i händelse av placering på skyddat boende.

³ Att säkerställa skolgång för barn i skyddat boende - En vägledning för handläggare inom socialtjänsten. Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen december 2022.

⁴ Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Motion att säkerställa skolgången för barn på skyddade boenden

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-01-11
Maria Karlsson, Verksamhetsutvecklare	2024-01-10